

Кулик І.В.
*Прикарпатський національний
університет імені В. Стефаника
Ivannakyluk@ukr.net*

ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ СПРЯМОВАНОСТІ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА

В статье рассматривается вопрос подготовки будущих социальных педагогов высших учебных заведений к педагогическому творчеству. Раскрывается сущность и значение педагогизации учебного процесса как весомого фактора формирования творческой личности будущего социального педагога.

Ключевые слова: творчество, творческие способности, творческая личность, творческая направленность.

In the article the question of preparation of future social teachers of higher educational establishments is examined to pedagogical work. Essence and value of педагогизации of educational process open up as a ponderable factor of forming of creative personality of future social teacher.

Keywords: work, creative capabilities, creative personality, creative orientation.

Постановка проблеми у загальному вигляді. У сучасному суспільстві існує суттєва потреба в соціальних педагогах нового покоління, які б відзначалися широкою освіченістю, високою загальною культурою, багатим духовним світом, справжньою інтелігентністю, глибоким знанням своєї спеціальності, методичною майстерністю, креативністю, що дозволить їм успішно виконувати свої професійні функції в умовах постійних суспільних змін. З огляду на це, одним з вагомих завдань вищого навчального закладу є не лише здійснення фахової підготовки майбутнього соціального педагога, а й забезпечення

розвитку його творчих здібностей, формування стійкого прагнення до пошуку нових соціально-педагогічних технологій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання проблеми. У вітчизняній науковій літературі проблема творчості розглядається в різних аспектах, найбільш значущими з яких є філософський (Г.Гиринов, В.Жадько, В.Цапок, А.Печчеї та ін.), педагогічний (В.Кан-Калик, Я.Пономарьов, Н.Посталюк та ін.) і психологічний (В.Андрієвська, Г.Балл, О.Киричук, О.Лук та ін.). окремий напрямок вивчення проблеми творчості становить дослідження специфіки педагогічної творчості та особливостей підготовки до неї студентів педагогічних вищих навчальних закладів (В.Андрєєв, Ю.Бабанський, Н.Барбіна, Н.Кичук, В.Семиченко, С.Сисоєва, Р.Скульський та ін.).

Вагомим у зазначеній проблемі є питання взаємозв'язку педагогічної майстерності й педагогічної творчості майбутніх соціальних педагогів, що розглядаються у працях І.Зязюна, Л.Лузіної, С.Соловейчика та ін.

Однак проблема формування педагогічної творчості майбутніх соціальних педагогів у вищих навчальних закладах є багатоаспектною і малодослідженою та потребує подальшого пошуку шляхів удосконалення процесу розвитку творчих здібностей студентів, формування їх професійних вмінь та навичок.

Формулювання цілей статті. Метою даної статті є з'ясування і розширення можливостей педагогізації навчального процесу як вагомого чинника формування й удосконалення творчої спрямованості майбутніх соціальних педагогів.

Виклад основного матеріалу дослідження. У змісті підготовки соціального педагога до педагогічної творчості вчені виділяють теоретичний, практичний та емпіричний компоненти. Теоретичний компонент передбачає засвоєння системи наукових знань і понять про педагогічну творчість, закономірності творчої діяльності, оволодіння

теоретико-методологічними основами організації навчально-виховного процесу, спрямованого на формування творчої особистості учня. Практичний аспект пов'язаний з оволодінням уміннями організації навчально-виховного процесу з урахуванням рівня розвитку творчих можливостей учнів, самооцінкою власного рівня творчої соціально-педагогічної діяльності. Емпіричний компонент відображає організований пізнавальний процес отримання знань та закономірностей, зв'язків і відношень, які виявляються через аналіз даних безпосередніх спостережень за творчою навчальною діяльністю учнів, та самоспостережень [4, с. 324-325].

Такий розгляд змісту підготовки педагогічного працівника до педагогічної творчості в умовах вищого навчального закладу обумовлює його основні завдання – формування професійної спрямованості, професійного самоусвідомлення, професійного мислення, діагностичної культури майбутнього соціального педагога. Однак, вирішення зазначеного завдання базується на дотриманні методологічного принципу єдності свідомості та діяльності, сформульованого С.Л.Рубінштейном. Саме цей принцип плідно використовується при акмеологічному тлумаченні особистісно-діяльнісної природи педагогічної творчості. Дослідження вчених акмеологів свідчать, що готовність випускників вищих навчальних закладів до педагогічної творчості слід вивчати в діяльнісних проявах, коли особистість розвиває свої складні загальні та спеціальні можливості, нею засвоюються нові способи вирішення професійних завдань, розширюється система професійних умінь і навичок, змінюється система потреб і цінностей суб'єкта праці [1, с.307].

Формування й розвиток зазначених складових творчої особистості майбутнього соціального педагога одночасно на операціональному рівні можливе лише за умови насиченості процесу професійної підготовки активною творчою діяльністю, під час якої перевіряються теоретичні

знання, вдосконалюються вміння та навички майбутнього соціального педагога. Виключно важливу, в кінцевому рахунку визначальну роль у формуванні практикантів – майбутніх соціальних педагогів – професійних умінь та навичок, формування творчої спрямованості їх діяльності відіграє педагогічна практика. Майбутні соціальні педагоги Прикарпатського національного університету проходять її на 5 курсі. Метою практики є вивчення особливостей організації навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах I-II рівнів акредитації та формування навичок діяльності як асистента-викладача соціально-педагогічних дисциплін.

З одного боку, вона вчить студентів застосовувати набуті науково-теоретичні знання у безпосередній соціально-педагогічній діяльності, у той же час, являючи собою обов'язкову умову свідомого та глибокого засвоєння студентами самої педагогічної науки, дає безмежний простір для прояву індивідуальності кожного студента, формування елементів власного педагогічного досвіду [3, с. 26-27].

Окрім педагогічної практики, проблему розвитку творчих здібностей може бути вирішено в контексті здійснення професійно-педагогічної спрямованості навчального процесу в університеті, коли у межах аудиторного навчання створюються умови для моделювання реальної «шкільної» ситуації.

Сутність педагогізації навчального процесу у вищому навчальному закладі полягає в насиченості діяльності студента ситуаціями педагогічного спрямування: надання йому можливості виступати в якості лектора з певного питання навчальної теми, рецензування та оцінка письмових робіт та усних відповідей інших студентів та своїх власних відповідей, участь в дискусіях, рольових іграх, розв'язання ситуацій морального вибору, виконання індивідуальних творчих завдань та їх подальша мультимедійна презентація, розробка соціальної реклами та соціально-педагогічних проектів.

Висновки. Таким чином, використання зазначених вище можливостей педагогічного процесу суттєво впливає на формування творчої спрямованості майбутнього соціального педагога. Важливим у роботі викладачів фахових дисциплін є те, що вони озброюючи своїх вихованців глибокими теоретичними знаннями, вміннями та навичками, необхідними для успішної соціально-педагогічної роботи, виховували палку любов до професії, готовність до подолання будь-яких труднощів, безмежне прагнення творити та впроваджувати у практику передові ідеї та кращий досвід. Досягти такого результату можна цілеспрямованою працею вищих навчальних закладів, постійною орієнтацією на підготовку не просто соціального педагога, а соціального педагога – майстра своєї справи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Деркач А.А. Акмеология: личностное и профессиональное развитие человека / А.А. Деркач: Кн. 1-5. – Кн. 1 Методолого-прикладные основы акмеологических исследований. – М.: Изд-во РАГС, 1999. – 392 с.
2. Задорожна-Княгницька П.В. Формування творчої спрямованості особистості майбутнього педагога: практичний аспект / П.В. Задорожна-Княгницька // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 16. Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики: Збірник наукових праць / Ред. кол. Н.В. Гузій та ін. – Вип. 11(21). – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2010. – С. 132-136.
3. Зязюн І.А. Педагогіка добра: ідеали і реалії: Наук.-метод. посіб. / І.А.Зязюн – К.: МАУП, 2000. – 312 с.
4. Сисоєва С.О. Основи педагогічної творчості: Підручник / С.О.Сисоєва. – К.: Міленіум, 2006. – 346 с.